

Girişimci Kişilik Özelliklerinin Demografik Faktörler Açısından İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma¹

Hasan Uygurtürk², Seda Şeker³

Özet

Girişimciler, ekonomik büyüme, iş yaratma, inovasyon ve toplumların gelişimi için önemli bir rol oynamaktadırlar. Buna bağlı olarak hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülke yönetimleri bireylerde girişimci zihniyeti ve çabaları teşvik etmek için gereken temel araçları ve destekleri uygulamaya koymaktadırlar. Girişimciler genellikle belirli özelliklere sahip bireylerdir. Bu özellikler, girişimcilerin başkalarından farklılaşmalarına ve girişimlerini başarıyla yönetmelerine yardımcı olan temel niteliklerdir. Bilgi, deneyim ve tecrübelerini kullanıp, pek çok farklı risk türünü göze alarak önemli başarılarla imza atanların artması girişimcilik kavramını ve bununla ilişkili olarak girişimcilerin kişilik özelliklerini ön plana çıkarmaktadır. Bu çalışmada girişimci kişilik özelliklerinin demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, anket yöntemi kullanılmış ve hipotez testlerinde, bağımsız örneklem t testinden ve ANOVA'dan yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda kontrol odağı ve yenilikçilik değişkenlerinin baba mesleğine göre, risk alma eğiliminin de cinsiyet ve iş kurma isteğine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Çalışmada ayrıca başarı ihtiyacının iş kurma isteğine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Girişimci kişilik özellikleri, t-testi, ANOVA.

Jel Kodları: L26, L29.

Investigation of Entrepreneurial Personality Traits in Terms of Demographic Factors: A Research on University Students

Abstract

Entrepreneurs play a crucial role in economic growth, job creation, innovation, and societal development. Accordingly, governments of both developed and developing countries are implementing the basic tools and supports required to encourage entrepreneurial mentality and efforts in individuals. Typically, entrepreneurs possess specific characteristics that help them differentiate themselves and successfully manage their ventures. The increase in the number of people who have achieved significant success by using their knowledge, experience and experience and taking many different types of risks brings to the fore the concept of entrepreneurship and the related personality traits of entrepreneurs. This study aimed to determine whether entrepreneurial personality traits vary based on demographic factors. To achieve this objective, research was conducted on students from the Engineering Faculty at Karabük University. In the study, the survey method was used, and independent sample t-test and ANOVA were used in hypothesis tests. The research results indicated significant differences in the variables of locus of control and innovativeness based on the father's occupation. Additionally, the propensity for risk-taking exhibited meaningful distinctions according to gender and the desire to establish a business. The study also identified a significant differentiation in the need for achievement concerning the inclination to start a business.

Keywords: Personality, Entrepreneurial personality traits, t-test, ANOVA.

Jel Codes: L26, L29.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışma Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 01/04/2022 tarih ve 2022/03-25 sayılı etik kurul onay belgesi ile hazırlanmıştır.

Yazarların Makaleye Olan Katkıları

Çalışmaya tüm yazarların eşit katkıları vardır.

Çıkar Beyanı

Çalışmada herhangi bir çıkar ilişkisi/çatışması bulunmamaktadır.

¹ Bu çalışma Karabük Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Girişimcilik Anabilim Dalında Prof. Dr. Hasan Uygurtürk danışmanlığında Seda Şeker tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

² Prof. Dr., Karabük Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Karabük/Türkiye, hasanuygurturk@karabuk.edu.tr, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9252-0155>

³ Karabük Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Karabük/Türkiye, sedaseker89@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2312-9600>

1. Giriş

Bir insanı başka insanlardan ayıran bedensel, zihinsel ve ruhsal özelliklerin tamamı kişilik olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda kişilik, bir insanın kendini ve diğerlerini tanımlamak için kullandığı bir kavramdır. Kişiliğin zamanla ve durumdan ayrı bir şekilde tutarlı olması, sürekli ve tahmin edilebilir ya da nispeten kalıcı olması, kişiliğin sabit olduğu ve hiç değişmediği anlamına gelmemektedir. İnsanın sosyal bir varlık olması ve değişime açık olması gerçeği doğrultusunda, kişiliğin değişmez bir tarafı olduğu kabul edilmekle birlikte, değişebilir olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır (Bozkurt, 2006: 96; Toplu Demirtaş, 2020,s. 2-5). İnsanların farklı özelliklerde olması kişiliklerin de farklılaşmasını sağlamaktadır. Farklı kişilik tipleri içerisinde yer alan önemli kişilik tiplerinden biri de girişimci kişiliktir.

Yıllar boyunca birçok araştırmacı kişilik özellikleri ile girişimcilik arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Girişimcilerin kişilik özelliklerine bakıldığında, girişimcilerde bulunan özelliklerin girişimci olmayanlarda bulunanlardan farklı olma eğiliminde olduğu varsayılmaktadır (Olson, 2020: 4). Yeni bir işletme kurmak büyük ölçüde bireysel bir karara dayanmaktadır. Bu nedenle bir girişimci olarak bireyin nitelikleri girişimciliğin araştırılmasında merkezi bir rol oynamaktadır. İşletmenin kuruluş aşamasında, girişimcinin sahip olması gereken önemli özellikler olarak yenilikçilik ve harekete geçme isteği gelmektedir. Yenilikçilik, girişimcinin yeni durumlarda çözüm üretme yeteneğine sahip olmasıdır. Bu durum genellikle girişimcinin eğitim ve deneyim yoluyla elde ettiği yetenekleriyle bağlantılıdır. Harekete geçme isteği, kısmen deneyimin ürünü olmasının yanı sıra, girişimcinin eğitimi ve kontrolü altındaki kaynaklarla ilgilidir (Littunen, 2000, s. 295).

Girişimcilik araştırmalarında sıklıkla başvurulan teoriler McClelland'ın (1961) Başarma İhtiyacı Teorisi ve Rotter'ın (1966) Kontrol Odağı Teorisidir. McClelland'ın teorisine göre, güçlü bir başarıma ihtiyacına sahip olan bireyler, sorunları kendileri çözmek isteyen, hedefler koyan ve bu hedeflere kendi çabalarıyla ulaşmaya çalışan kişilerdir. Teori, güçlü bir başarıma ihtiyacı olan bireylerin genellikle girişimciliğe giden yolu bulduklarını ve girişimci olarak diğerlerinden daha başarılı olduklarını öne sürmektedir. Rotter'a göre bir bireyin kontrol odağı içsel ya da dışsal olarak görülebilir. İçsel kontrol, kişinin eylemlerinin sonuçlarının kendi davranışlarına bağlı olmasını veya çoğu zaman geleceği kendi çabalarıyla kontrol edebileceğine inanma durumunu ifade etmektedir. Dışsal kontrol ise diğer insanların eylemlerine ya da kader, şans veya tesadüfe odaklanan tutum türünü ifade etmektedir. Diğer bir ifadeyle dışsal kontrolde bireyler kendilerine olan şeyleri, şansa veya kendi kontrolleri dışındaki faktörlere bağlamaktadırlar. İç kontrol beklentisi öğrenme ile ilgilidir ve bu nedenle aktif çabayı gerektirir ve destekler. Diğer taraftan dış kontrol beklentisi öğrenmeyi engeller ve pasifliğe teşvik eder. İç kontrol beklentisi genellikle girişimcilik özellikleriyle ilişkilendirilmektedir (Littunen, 2000,s. 296; Nair ve Pandey, 2006,s. 49).

Girişimciler genellikle risk alan bireyler olarak ifade edilmektedir. İş riskini üstlenme kararının belirli tipteki insanların özelliği olduğu belirtilmektedir. Hvide ve Panos'a (2014) göre riske daha toleranslı olan bireylerin işletme kurma olasılıkları daha yüksektir. İş hayatında risk alma motivasyonunun önemli bir kısmı başarı motivasyonundan kaynaklanmaktadır. Başarılı insanlar, belirlenen hedeflere ulaşmak için elde edilen sonuçların düzeyine ilişkin geri bildirimlerle ilgili makul riskler almaya isteklidir. Girişimciler kişisel kaderlerinin kendi çabalarının sonucu olduğunu düşünerek hareket ederler. Girişimciler üzerine yapılan psikolojik araştırmalar, iş insanlarının bir diğer karakteristik özelliğinin belirsizlik koşullarında karar verebilme yeteneği olduğunu göstermiştir. Bu kişilerin belirsizliğe karşı toleransları daha yüksektir. Çünkü, çok az durum yeni bir işe girişmekten daha fazla belirsizlik içerebilir. Kararlar hangi seçeneğin başarılı olacağı noktasında açıklık ve belirginlik olmadan alınmaktadır. Girişimciler pek çok kişinin cesaret gösteremeyeceği belirsizlik düzeylerinde risk alarak işini sürdürmeye devam ederler. Buradaki temel husus girişimcilerin paradan ziyade başarının kendisi tarafından teşvik edilmesidir. Bu tür insanlar için para sadece bir başarı ve başarı ölçüsüdür (Kozubíková vd., 2015, 42; Bozkurt, 2006, s. 100).

Başarılı girişimcilere atfedilen özelliklerden biri de kendine güven unsurudur. Kendine güven, bir görevi tamamlama veya bir zorluğun üstesinden gelme konusunda kişinin kendi becerisine olan güvenini ifade etmektedir (McClelland, 1987,s. 226-227). Birçok girişimci, kendine güvenleri sayesinde risk almayı, yeni

fırsatlar keşfetmeyi ve kendi işlerini kurmayı başarmıştır. İş dünyasında başarılı olmak için kendine güven, girişimcilik yolculuğunda kritik bir faktördür.

Bilgi, deneyim ve tecrübelerini kullanıp, pek çok farklı risk türünü göze alarak önemli başarıya imza atanların artması ve dijital ekonominin yükselişi girişimcilik kavramını ve bununla ilişkili olarak girişimcilerin özelliklerini ön plana çıkarmaktadır. Bu çalışmada girişimci kişilik özelliklerinin demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Gerek dünyada gerekse de Türkiye’de önemli girişimleri gerçekleştiren kişilerin büyük bir bölümünün mesleğinin mühendislik olması nedeniyle çalışma mühendislik fakültesi öğrencileri üzerine gerçekleştirilmiştir.

2. Literatür Taraması

Girişimci kişilik özellikleri ve girişimcilik eğilimi üzerine gerçekleştirilen çalışmalardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

Wang ve Wong (2004), Singapur'daki lisans öğrencileri arasında girişimciliğe olan ilginin düzeyini ve belirleyicilerini tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışmada üç faktörün (cinsiyet, ailenin iş deneyimi ve eğitim düzeyi) girişimcilik eğilimini etkilediği, bununla birlikte aile gelir durumu, etnik köken ve vatandaşlığın girişimcilik eğilimini etkilemediği ifade edilmiştir. Chen ve Lai (2010) Tayvan’da gerçekleştirdikleri çalışmalarında yükseköğretim düzeyindeki işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Elde edilen sonuçlar öğrencilerin girişimciliğe yönelik eğilimlerinin çevresel biliş ve kişilik özelliklerinden etkilendiğini ve bunun da dolaylı olarak girişimciliğe yönelik tutumu etkilediğini ortaya koymuştur. Uygun vd. (2012) çalışmalarında genç girişimci adaylarının girişimcilik eğilimleri ile girişimci kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada, genç girişimci adaylarının girişimcilik eğilimleri ile kişisel ve özgeçmiş faktörleri arasında anlamlı ilişkiler belirlenmiştir. Uddin vd. (2016), Ummanlı üniversite öğrencilerinin girişimcilik niyeti ile dört kritik demografik faktörün (babanın mesleği, cinsiyet, deneyim ve eğitim düzeyi) ilişkisini incelemeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda öğrenciler arasında girişimcilik niyetinin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca demografik faktörlerin girişimcilik niyetini etkilediği ve demografik faktörler arasında deneyimin girişimcilik niyeti üzerinde maksimum etkiye sahip olduğu ifade edilmiştir. Karabulut (2016), kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini araştırmıştır. Türkiye'deki 480 yüksek lisans öğrencisi üzerinde gerçekleştirilen çalışma sonucunda kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti üzerinde olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Chaudhary (2017), çalışmasında girişimcilik eğiliminin belirlenmesinde demografik, sosyal ve kişisel eğilim faktörlerinin etkisini araştırmıştır. Araştırma sonuçları, girişimcileri girişimci olmayanlardan ayırmada kontrol odağı, belirsizliğe tolerans, kendine güven ve yenilikçilik özelliklerinin önemli olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmada ayrıca başarı ihtiyacı ve risk alma eğiliminin bu iki grup arasında beklentilerle çelişecek şekilde anlamlı bir farklılık göstermediği de saptanmıştır. Nasip vd. (2017) girişimci kişilik özellikleri (yenilikçilik, kontrol odağı, kendine güven, risk alma eğilimi, başarı ihtiyacı ve belirsizliğe tolerans) ile girişimcilik niyeti arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Malezya Sabah Üniversitesi'nde öğrenim gören toplam 676 lisans öğrencisi üzerine yapılan araştırma sonucunda yenilikçilik, özgüven, risk alma eğilimi, başarı ihtiyacı ve belirsizliğe toleransın girişimcilik niyetiyle pozitif yönde ilişkili olduğu belirlenmiştir. Sönmez (2019) çalışmasında üniversite öğrencilerinin kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimini etkileyip etkilemediğini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada kontrol odağı, kendine güven, risk alma ve başarı isteği ile girişimcilik eğilimi arasında anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki saptanmıştır.

Atıcı ve Üzüm (2021) çalışmalarında beden eğitimi ve spor alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerini tespit etmeyi ve girişimcilik özelliklerinin demografik değişkenlerden etkilenme düzeylerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışma sonucunda öğrencilerin girişimcilik düzeyi ile bazı demografik değişkenler arasında (ailelerin gelir düzeyi, okudukları üniversite türü, mezun olduktan sonra iş yeri açma isteği, başarıya ulaşmak için risk alma durumu, başarıya ulaşacağı

inancı ve alanıyla ilgili yeni gelişmeleri takip etme) anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Eratlı Şirin vd. (2021), çalışmalarında futbol antrenörlerinin teknolojik yeteneklerini ve girişimcilik eğilimlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmada eğitim durumu, çalışma süresi, aylık gelir ve teknoloji kullanımı ile ilgili ders/kurs alma değişkenlerinin antrenörlerin girişimcilik eğilimleri ve teknolojik yetenekleri üzerinde kısmen etkili olduğu ifade edilmiştir. Alshebami ve Seraj (2022), çalışmalarında seçilen kişilik özelliklerinin (yenilikçilik, iç kontrol odağı, başarı ihtiyacı ve risk alma eğilimi) Suudi öğrencilerin girişimcilik niyetleri üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Çalışmada ulaşılan bulgular, yenilikçilik, iç kontrol odağı ve risk alma eğiliminin girişimcilik niyetiyle pozitif bir ilişkiye sahip olduğunu, ancak başarı ihtiyacının girişimcilik niyetiyle bir ilişkisi olmadığını göstermiştir. Al-Qadasi vd. (2023), Yemen'deki genç öğrenciler üzerine gerçekleştirdikleri çalışmalarında kişilik özelliklerinin, çevresel ve durumsal faktörlerin girişimcilik niyetinin gelişimi üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Çalışma sonucunda, başarı ihtiyacı ve kontrol odağı kişilik özelliklerinin girişimcilik niyeti ile pozitif yönde ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

3. Metodoloji

Bu çalışmada girişimci kişilik özelliklerinin demografik faktörlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amacıyla Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma gerçekleştirilmiştir. TEB Girişim Evi kuluçka programının desteklediği girişimcilerin profili göz önüne alındığında ağırlıklı olarak yazılım geliştirici ve bilgisayar mühendislerinin (%29,11) önemli bir bölümü oluşturduğu görülmektedir. Bununla beraber elektrik/elektronik (%15,19), makine (%13,92), endüstri (%6,3) ve diğer bölüm mühendislerinin (%7,59) toplamda %43'lük bir orana sahip olmaları da mühendislerin girişimcilik ekosistemindeki ağırlıklarını net olarak ortaya koymaktadır (Büyükyıldırım, 2015).

Çalışmanın ana kütlesi Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi öğrencilerinden oluşmaktadır. Tüm öğrencilere zaman, bütçe gibi nedenlerle ulaşımın mümkün olamamasına bağlı olarak çalışma sınırlı bir kitle üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda anket çalışması için kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiş ve toplamda 456 Mühendislik Fakültesi öğrencisine ulaşılmıştır. Çalışmaya katılan 456 öğrenciden 55'inin anket formunu hatalı ve/veya eksik doldurduğu gözlemlenmiştir. Buna bağlı olarak araştırmanın örnekleme anketleri geçerli sayılan 401 Mühendislik Fakültesi öğrencisinden oluşmuştur.

Çalışmada, veri toplama metodu olarak anket yöntemi tercih edilmiştir. Anket çalışması Karabük Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 01/04/2022 tarih ve 2022/03-25 sayılı etik kurul onay belgesi ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara uygulanan anket formu 2 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik özelliklerinin tespit edilebilmesine yönelik 7 soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların, girişimci kişilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik ifadeler bulunmaktadır. Girişimci kişilik özellikleri 6 boyutta (Kontrol Odağı, Risk Alma Eğilimi, Kendine Güven, Belirsizliğe Karşı Tolerans, Başarma İhtiyacı ve Yenilikçilik) ele alınmış ve toplam 36 ifade içermiştir. Çalışma kapsamında kullanılan anket formunun hazırlanma aşamasında, daha önce farklı çalışmalarda kullanılan ölçekler incelenmiştir. Bu kapsamda literatürde yaygın olarak tercih edilen ve Koh (1996) tarafından önerilen ölçek kullanılmıştır.

3.1. Araştırmanın hipotezleri

Araştırma kapsamında oluşturulan hipotezler aşağıda yer almaktadır.

H1: "Kontrol Odağı" boyutu, katılımcıların demografik unsurlarına göre (H1.1.cinsiyet, H1.2.yaş, H1.3.aylık gelir, H1.4.girişimcilik ile ilgili ders/eğitim alıp almama, H1.5.baba mesleği, H1.6.ailede girişimci olup olmaması ve H1.7.iş kurma isteği) farklılık göstermektedir.

H2: "Risk Alma Eğilimi" boyutu, katılımcıların demografik unsurlarına göre (H2.1.cinsiyet, H2.2.yaş, H2.3.aylık gelir, H2.4.girişimcilik ile ilgili ders/eğitim alıp almama, H2.5.baba mesleği, H2.6.ailede girişimci olup olmaması ve H2.7.iş kurma isteği) farklılık göstermektedir.

H3: “Kendine Güven” boyutu, katılımcıların demografik unsurlarına göre (H3.1.cinsiyet, H3.2.yaş, H3.3 aylık gelir, H3.4.girişimcilik ile ilgili ders/eğitim alıp almama, H3.5.baba mesleği, H3.6.ailede girişimci olup olmaması ve H3.7.iş kurma isteği) farklılık göstermektedir.

H4: “Başarı İhtiyacı” boyutu, katılımcıların demografik unsurlarına göre (H4.1.cinsiyet, H4.2.yaş, H4.3 aylık gelir, H4.4.girişimcilik ile ilgili ders/eğitim alıp almama, H4.5.baba mesleği, H4.6.ailede girişimci olup olmaması ve H4.7.iş kurma isteği) farklılık göstermektedir.

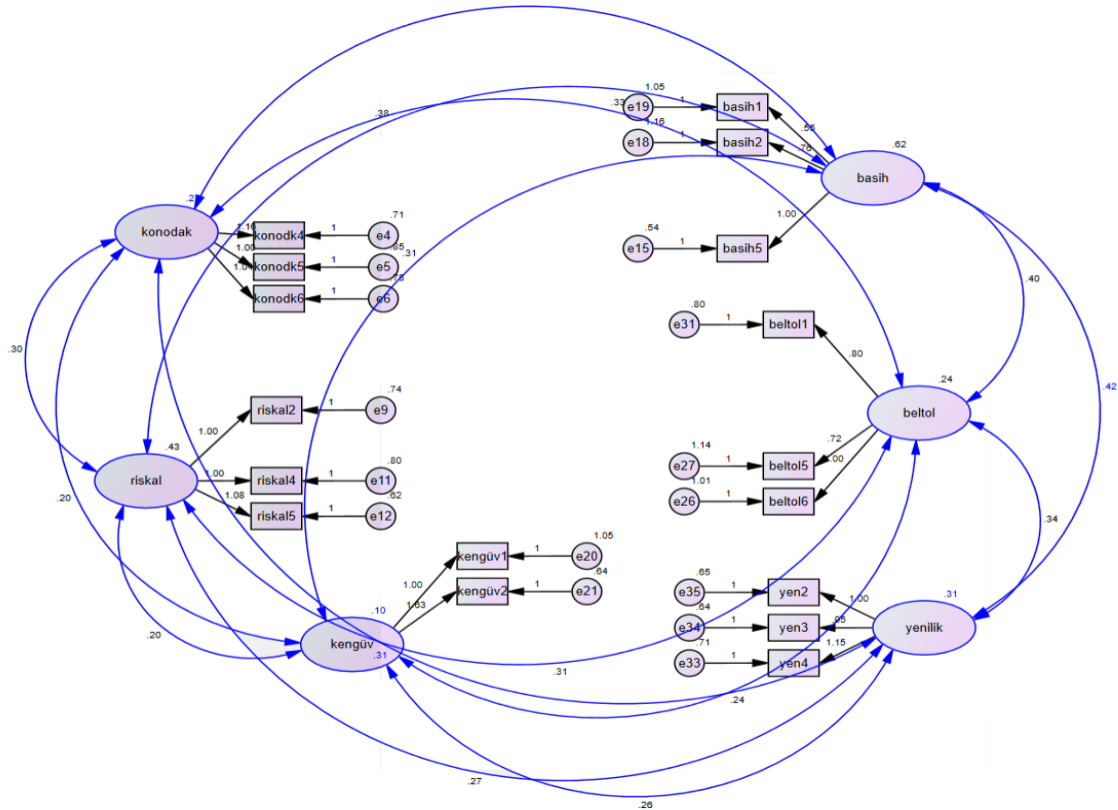
H5: “Belirsizliğe Tolerans” boyutu, katılımcıların demografik unsurlarına göre (H5.1.cinsiyet, H5.2.yaş, H5.3 aylık gelir, H5.4.girişimcilik ile ilgili ders/eğitim alıp almama, H5.5.baba mesleği, H5.6.ailede girişimci olup olmaması ve H5.7.iş kurma isteği) farklılık göstermektedir.

H6: “Yenilikçilik” boyutu, katılımcıların demografik unsurlarına göre (H6.1.cinsiyet, H6.2.yaş, H6.3 aylık gelir, H6.4.girişimcilik ile ilgili ders/eğitim alıp almama, H6.5.baba mesleği, H6.6.ailede girişimci olup olmaması ve H6.7.iş kurma isteği) farklılık göstermektedir.

Anket çalışması sonucunda elde edilen verilerle gerçekleştirilen hipotez testlerinde, bağımsız örneklem t testinden (iki gruplu değişkenler için) ve ANOVA’dan (çok gruplu değişkenler için) yararlanılmıştır. Hipotez testleri ve diğer tüm analizler SPSS v22.0 ve Amos v24.0 paket programları aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

3.2. Geçerlilik analizi

Çalışmada kullanılan ölçeğin yapısal olarak geçerli olup olmadığını belirleyebilmek için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Ölçeğin altı boyutuna ilişkin analiz sonuçları Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi

Çalışmada 6 boyuta ilişkin 36 ifade analiz edilmiştir. Analiz sonucunda kontrol odağına, risk alma eğilimine, başarı ihtiyacına, belirsizliğe toleransa ve yenilikçiliğe ilişkin 3'er ifade, kendine güvene ilişkin de 2 ifade olmak üzere toplam 17 ifade anlamlı olarak tespit edilmiştir.

En büyük faktör yükü 0,731 ve en küçük faktör yükü de 0,300 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre bütün faktör yüklerinin 0,01 anlamlılık derecesinde geçerli olduğu saptanmıştır.

Doğrulamayı faktör analizinde geçerliliğin sağlanabilmesi için birtakım uyum iyiliği kriterlerinin belirli değerleri sağlaması gerekmektedir. χ^2/sd değerinin 5'ten düşük, GFI ve AGFI değerlerinin 0,85'ten yüksek, NFI, TLI ve CFI değerlerinin 0,90'dan yüksek ve RMSEA değerinin 0,08'den düşük olması model uyumunun sağlandığı anlamına gelmektedir (Kline, 2016). Uyum iyiliği kriterlerinin değerleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Uyum İyiliği Kriter Değerleri

Uyum Kriteri	Kriter Değeri	Kabul Şartı
χ^2/sd	(284,797/104) 2,738	≤ 5
GFI	0,923	$\geq 0,850$
AGFI	0,887	$\geq 0,850$
NFI	0,902	$\geq 0,900$
TLI	0,912	$\geq 0,900$
CFI	0,900	$\geq 0,900$
RMSEA	0,066	$\leq 0,080$

Tüm uyum iyiliği kriterlerinin kabul şartlarını sağladığı Tablo 1'den görülmektedir. Buna göre gerçekleştirilen doğrulamayı faktör analiziyle, araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan ölçeğin yapısal olarak geçerli olduğu tespit edilmiştir. Güvenirlik testi için de her bir boyuta ilişkin Cronbach alfa katsayısı (α) hesaplanmış ve Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Güvenirlik Testi Bulguları

Boyut	Cronbach Alfa (α) Değeri	İfade Sayısı
Başarı İhtiyacı	0,520	3
Kontrol Odağı	0,546	3
Risk alma Eğilimi	0,655	3
Belirsizliğe tolerans	0,357	3
Yenilikçilik	0,595	3
Kendine Güven	0,280	2

Modelin doğrulamayı faktör analiziyle geçerliliği sağlandıktan sonra güvenirlik analizi yapılmıştır. Elde edilen bulguların güvenirliliğinin analizinde Cronbach alfa katsayısından yararlanılmaktadır. Katsayının 0,40'tan düşük olması ölçeğin güvenilir olmadığı, 0,40 ile 0,60 arasında olması düşük güvenirlilikte olduğu, 0,60 ile 0,80 arasında olması oldukça güvenilir olduğu ve 0,80 ile 1,00 arasında olması yüksek derecede güvenilir olduğu anlamına gelmektedir. Bu kapsamda Tablo 2'ye göre belirsizliğe tolerans ve kendine güven boyutlarına ilişkin güvenirlik sağlanamadığından söz konusu boyutlar analiz kapsamından çıkartılmıştır.

4. Bulgular

Ankete katılan 401 mühendislik fakültesi öğrencisinin demografik özellikleri (cinsiyet, yaş, aylık gelir, girişimcilik ile ilgili ders/egitim alma durumu, baba çalışma durumu, ailede girişimci olup olmama durumu, iş kurma isteği) Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Değişken	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kadın	126	31,4
Erkek	275	68,6
Yaş		
16-23 yaş arası	279	69,6
24-31 yaş arası	114	28,4
33 yaş ve üstü	8	2,0
Aylık Gelir		
1.000 TL veya altı	177	44,1
1.001-2.000 TL	129	32,2
2.001 TL veya üstü	95	23,7
Girişimcilik ile ilgili ders/eğitim alma durumu		
Evet	103	25,7
Hayır	298	74,3
Baba çalışma durumu		
Memur	73	18,2
İşçi	102	25,4
Emekli	98	24,4
Serbest (Esnaf)	90	22,4
Çalışmıyor	38	9,5
Ailede girişimci olma durumu		
Evet	97	24,2
Hayır	304	75,8
İş kurma isteği durumu		
Evet	340	84,8
Hayır	61	15,2
N=401		

Tablo 3'e göre katılımcıların %31,4'ünü kadınlar, %68,6'sını erkekler oluşturmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğunun %69,6 ile 16-23 yaş arasında olduğu görülmektedir. Diğer yaş gruplarının dağılımı 24-31 yaş arası %28,4, 33 yaş ve üstü %2,0 olarak gözlemlenmiştir.

Katılımcıların aylık gelir dağılımı incelendiğinde 1.000 TL veya altı gelire sahip olanların oranı %44,1, 1.001-2.000 TL gelire sahip olanların oranı %32,2, 2.001 TL veya üstü gelire sahip olanların oranı ise %23,7 şeklinde tespit edilmiştir. Buna göre 1.000 TL veya altı gelir seviyesine sahip katılımcıların çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

Katılımcıların %25,7'sinin girişimcilik ile ilgili ders/eğitim aldığı, %74,3'ünün girişimcilik ile ilgili ders/eğitim almadığı görülmektedir. Buna göre katılımcıların büyük çoğunluğu girişimcilik ile ilgili ders/eğitim almamıştır. Babanın çalışma durumuna bakıldığında katılımcıların %18,2'sinin babasının memur, %25,4'ünün işçi, %24,4'ünün emekli, %22,4'ünün serbest (esnaf), %9,5'inin babasının ise çalışmadığı görülmektedir.

Katılımcıların %24,2'sinin ailesinde girişimci bulunmakta, %75,8'inin ailesinde girişimci bulunmamaktadır. Buna göre ailesinde girişimci bulunmayan katılımcılar büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Benzer şekilde katılımcıların %84,8'i kendi işini kurmak isterken %15,2'si kendi işini kurmayı istememektedir.

Çalışmada başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve yenilikçilik değişkenlerinin cinsiyete, yaşa, gelir durumuna, girişimcilik dersi/egitimi alma durumuna, babanın meslek durumuna, ailede girişimci olup olmama durumuna ve kendi işini kurmayı isteme durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma ve yenilikçilik değişkenlerinin cinsiyete göre farklılaşma durumu Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4. Cinsiyete Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu

Değişken	Cinsiyet	N	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
Başarı İhtiyacı	Kadın	126	3,5503	0,78352	0,261	0,794
	Erkek	275	3,5273	0,83246		
Kontrol Odağı	Kadın	126	3,6138	0,65240	-0,650	0,516
	Erkek	275	3,6667	0,80045		
Risk Alma Eğilimi	Kadın	126	3,2937	0,88001	-3,577	0,000**
	Erkek	275	3,6097	0,79306		
Yenilikçilik	Kadın	126	3,7513	0,68370	0,664	0,507
	Erkek	275	3,6982	0,76986		

*p<0,05; **p<0,01; N=401

Tablo 4'e göre katılımcıların başarı ihtiyacı ($t(401)=0,261$, $p>0,05$) cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Dolayısıyla H4.1 hipotezi kabul edilmemiştir. Benzer şekilde kontrol odağı ($t(401)=-0,650$, $p>0,05$) cinsiyete göre farklılık göstermemektedir ve H1.1 hipotezi kabul edilmemiştir. Öğrencilerin risk alma eğilimi ($t(401)=-3,577$, $p<0,01$) cinsiyete göre farklılık gösterirken, yenilikçilik değişkeni ($t(401)=0,664$, $p>0,05$) cinsiyete göre farklılık göstermemektedir. Buna göre H2.1 hipotezi kabul edilmiş ve H6.1 hipotezi kabul edilmemiştir.

Başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi ve yenilikçilik değişkenlerinin yaşa göre farklılaşma durumu Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Yaşa Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu

Değişken	Yaş	N	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
Başarı İhtiyacı	16-23 yaş arası	279	3,5388	0,78453	0,160	0,873
	24 yaş ve üstü	122	3,5246	0,88857		
Kontrol Odağı	16-23 yaş arası	279	3,6523	0,73278	0,091	0,927
	24 yaş ve üstü	122	3,6448	0,81169		
Risk Alma Eğilimi	16-23 yaş arası	279	3,4695	0,79853	-1,487	0,138
	24 yaş ve üstü	122	3,6038	0,90436		
Yenilikçilik	16-23 yaş arası	279	3,6941	0,72057	-0,844	0,399
	24 yaş ve üstü	122	3,7623	0,79424		

Mühendislik fakültesi öğrencilerinin başarı ihtiyacı ($t(401)=0,160$, $p>0,05$) yaşa göre farklılık göstermemektedir. Dolayısıyla H4.2 hipotezi kabul edilmemiştir. Benzer şekilde kontrol odağı ($t(401)=0,091$, $p>0,05$) yaşa göre farklılık göstermemektedir ve H1.2 hipotezi kabul edilmemiştir. Öğrencilerin hem risk alma eğilimi ($t(401)=-1,487$, $p>0,05$) hem de yenilikçilik değişkenleri ($t(401)=-0,844$, $p>0,05$) yaşa göre farklılık göstermemektedir. Buna göre H2.2 ve H6.2 hipotezleri de kabul edilmemiştir.

Başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi ve yenilikçilik değişkenlerinin gelir durumuna göre farklılaşma durumu ANOVA testi ile analiz edilmiş olup sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Gelir Durumuna Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu

Değişken	Aylık Gelir	N	Ortalama	Standart Sapma	F testi	p-değeri
Başarı İhtiyacı	1.000 TL veya altı	177	3,5047	0,79702	0,430	0,651
	1.101-2.000 TL	129	3,5891	0,80527		
	2.001 TL veya üstü	95	3,5158	0,87081		
Kontrol Odağı	1.000 TL veya altı	177	3,6196	0,75439	0,273	0,761
	1.101-2.000 TL	129	3,6822	0,74984		
	2.001 TL veya üstü	95	3,6632	0,77566		
Risk Alma Eğilimi	1.000 TL veya altı	177	3,5047	0,81193	0,208	0,812
	1.101-2.000 TL	129	3,5452	0,78056		
	2.001 TL veya üstü	95	3,4737	0,94228		
Yenilikçilik	1.000 TL veya altı	177	3,6591	0,75038	1,102	0,333
	1.101-2.000 TL	129	3,7313	0,71816		
	2.001 TL veya üstü	95	3,7965	0,76306		

Tablo 6'dan görüldüğü gibi mühendislik fakültesi öğrencilerinin başarı ihtiyacı ($t(401)=0,430$, $p>0,05$) aylık gelir durumuna göre farklılık göstermemektedir. Dolayısıyla H4.3 hipotezi kabul edilmemiştir. Benzer şekilde kontrol odağı ($t(401)=0,273$, $p>0,05$) aylık gelir durumuna göre farklılık göstermemektedir ve H1.3 hipotezi kabul edilmemiştir. Hem risk alma eğilimi değişkeni ($t(401)=0,208$, $p>0,05$) hem de yenilikçilik değişkenleri ($t(401)=1,102$, $p>0,05$) aylık gelir durumuna göre farklılık göstermemektedir. Buna göre H2.3 ve H6.3 hipotezleri de kabul edilmemiştir.

Başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi ve yenilikçilik değişkenlerinin girişimcilik dersi/egitimi alıp almamaya göre farklılaşma durumu Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Girişimcilik Dersi/Eğitimi Alıp Almama Durumuna Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu

Değişken	Ders/Eğitim Alma Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
Başarı İhtiyacı	Evet	103	3,4919	0,89764	-0,614	0,540
	Hayır	298	3,5492	0,78758		
Kontrol Odağı	Evet	103	3,6634	0,84598	0,208	0,835
	Hayır	298	3,6454	0,72469		
Risk Alma Eğilimi	Evet	103	3,5049	0,98779	-0,078	0,938
	Hayır	298	3,5123	0,77467		
Yenilikçilik	Evet	103	3,8350	0,83480	1,908	0,057
	Hayır	298	3,6734	0,70588		

Tablo 7'den görülebileceği üzere mühendislik fakültesi öğrencilerinin başarı ihtiyacı ($t(401)=-0,614$, $p>0,05$) girişimcilik dersi/egitimi alıp almama durumuna göre farklılık göstermemektedir. Buna göre H4.4 hipotezi kabul edilmemiştir. Benzer şekilde kontrol odağı ($t(401)=0,208$, $p>0,05$) girişimcilik dersi/egitimi alıp almama durumuna göre farklılık göstermemektedir ve H1.4 hipotezi kabul edilmemiştir. Risk alma eğilimi değişkeni ($t(401)=-0,078$, $p>0,05$) ve yenilikçilik değişkeni ($t(401)=1,908$, $p>0,05$) girişimcilik dersi/egitimi alıp almama durumuna göre farklılık göstermemektedir. Bu kapsamda H2.4 ve H6.4 hipotezleri de kabul edilmemiştir.

Başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi ve yenilikçilik değişkenlerinin babanın meslek durumuna göre farklılaşma durumu ANOVA testi ile analiz edilmiş olup sonuçlar Tablo 8'de listelenmiştir.

Tablo 8. Babanın Meslek Durumuna Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu

Değişken	Meslek	N	Ortalama	Standart Sapma	F testi	p-değeri
Başarı İhtiyacı	Memur	73	3,5068	0,96563	1,920	0,106
	İşçi	102	3,5654	0,80399		
	Emekli	98	3,6020	0,72219		
	Serbest (Esnaf)	90	3,5889	0,71028		
	Çalışmıyor	38	3,2018	0,95402		
Kontrol Odağı	Memur	73	3,5662	0,86546	2,759	0,028*
	İşçi	102	3,7026	0,68923		
	Emekli	98	3,7857	0,71356		
	Serbest (Esnaf)	90	3,6407	0,75654		
	Çalışmıyor	38	3,3421	0,74530		
Risk Alma Eğilimi	Memur	73	3,4521	0,89988	0,230	0,921
	İşçi	102	3,5098	0,82814		
	Emekli	98	3,5510	0,82779		
	Serbest (Esnaf)	90	3,5407	0,76532		
	Çalışmıyor	38	3,4474	0,91460		
Yenilikçilik	Memur	73	3,8082	0,79528	2,533	0,040*
	İşçi	102	3,6797	0,72655		
	Emekli	98	3,8367	0,67222		
	Serbest (Esnaf)	90	3,6667	0,73439		
	Çalışmıyor	38	3,4298	0,81983		

*p<0,05; **p<0,01; N=401

Tablo 8'den görüldüğü üzere mühendislik fakültesi öğrencilerinin başarı ihtiyacı ($t(401)= 1,920, p>0,05$) babanın meslek durumuna göre farklılık göstermemektedir. Dolayısıyla H4.5 hipotezi kabul edilmiştir. Kontrol odağı ($t(401)= 2,759, p<0,05$) babanın meslek durumuna göre farklılık göstermektedir ve H1.5 hipotezi kabul edilmiştir. Risk alma eğilimi değişkeni ($t(401)= 0,230, p>0,05$) babanın meslek durumuna göre farklılık göstermezken, yenilikçilik değişkeni ($t(401)= 2,533, p<0,05$) farklılık göstermektedir. Buna göre H2.5 hipotezi kabul edilmemiş ve H6.5 hipotezi kabul edilmiştir.

Başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi ve yenilikçilik değişkenlerinin ailede girişimci olup olmama durumuna göre farklılaşma durumu Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Ailede Girişimci Olup Olmama Durumuna Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu

Değişken	Girişimci Varlığı	N	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
Başarı İhtiyacı	Evet	97	3,4948	0,81807	-0,549	0,583
	Hayır	304	3,5471	0,81693		
Kontrol Odağı	Evet	97	3,6357	0,78186	-0,214	0,831
	Hayır	304	3,6546	0,74967		
Risk Alma Eğilimi	Evet	97	3,5567	0,78870	0,628	0,530
	Hayır	304	3,4956	0,84777		
Yenilikçilik	Evet	97	3,6151	0,78519	-1,520	0,129
	Hayır	304	3,7467	0,72805		

Tablo 9'da yer alan bilgilere göre mühendislik fakültesi öğrencilerinin başarı ihtiyacı ($t(401)= -0,549, p>0,05$) ailede girişimci olup olmama durumuna göre farklılık göstermemektedir. Buna göre H4.6 hipotezi

kabul edilmemiştir. Benzer şekilde kontrol odağı ($t(401) = -0,214, p > 0,05$) ailede girişimci olup olmama durumuna göre farklılık göstermemektedir ve H1.6 hipotezi de kabul edilmemiştir. Hem risk alma eğilimi değişkeni ($t(401) = 0,628, p > 0,05$) hem de yenilikçilik değişkeni ($t(401) = -1,520, p > 0,05$) ailede girişimci olup olmama durumuna göre farklılık göstermemektedir. Bu kapsamda H2.6 ve H6.6 hipotezleri kabul edilmemiştir.

Başarı ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi ve yenilikçilik değişkenlerinin kendi işini kurmayı isteme durumuna göre farklılaşma durumu Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10. Kendi İşini Kurmayı İsteme Durumuna Göre Değişkenlerin Farklılaşma Durumu

Değişken	İş Kurma İsteği	N	Ortalama	Standart Sapma	t-değeri	p-değeri
Başarı İhtiyacı	Evet	340	3,5716	0,79603	2,156	0,032*
	Hayır	61	3,3279	0,90163		
Kontrol Odağı	Evet	340	3,6745	0,76292	1,531	0,126
	Hayır	61	3,5137	0,71122		
Risk Alma Eğilimi	Evet	340	3,5765	0,79269	3,812	0,000**
	Hayır	61	3,1421	0,95735		
Yenilikçilik	Evet	340	3,7225	0,74060	0,487	0,626
	Hayır	61	3,6721	0,76374		

* $p < 0,05$; ** $p < 0,01$; N=401

Tablo 10'da yer alan bilgilere göre mühendislik fakültesi öğrencilerinin başarı ihtiyacı ($t(401) = 2,156, p < 0,05$) kendi işini kurmayı isteme durumuna göre farklılık göstermektedir. Dolayısıyla H4.7 hipotezi kabul edilmiştir. Kontrol odağı ($t(401) = 1,531, p > 0,05$) kendi işini kurmayı isteme durumuna göre farklılık göstermemektedir ve H1.7 hipotezi kabul edilmemiştir. Risk alma eğilimi değişkeni ($t(401) = 3,812, p < 0,01$) kendi işini kurmayı isteme durumuna göre farklılık gösterirken, yenilikçilik değişkeni ($t(401) = 0,487, p > 0,05$) kendi işini kurmayı isteme durumuna göre farklılık göstermemektedir. Buna göre H2.7 hipotezi kabul edilmiş, H6.7 hipotezi ise kabul edilmemiştir.

5. Sonuç

Girişimciliğin ekonomik büyüme ve kalkınma açısından taşıdığı önem hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerdeki hükümetleri, bireylerde girişimci zihniyeti ve girişimci çabaları teşvik etmek için gereken temel araçları ve destekleri uygulamaya koymaya zorlamaktadır. Bu kapsamda geleceğin ekonomik üreticileri olan gençlere büyük önem verilmektedir. Söz konusu durum karşısında girişimci kişilik özelliklerine sahip olan bireyler kayda değer başarılar sergileyip önemli girişimleri gerçekleştirebilmektedirler.

Bu çalışmada girişimci kişilik özelliklerinin demografik faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığının belirlenmesi amaçlanmış ve Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi öğrencileri üzerine bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda demografik faktörler (cinsiyet, yaş, aylık gelir, girişimcilik ile ilgili ders/eğitim alma durumu, baba çalışma durumu, ailede girişimci olma durumu ve iş kurma isteği durumu) ile kontrol odağı, risk alma eğilimi, başarı ihtiyacı, kendine güven, belirsizliğe karşı tolerans ve yenilikçilik gibi girişimci kişilik özellikleri arasındaki ilişki ele alınmıştır.

Çalışma sonucunda risk alma eğiliminin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bireyin kişisel özellikleri, toplumsal beklentiler, kültürel faktörler ve ekonomik koşullar gibi birçok etkene bağlı olarak değişebilmektedir. Toplumsal cinsiyet normları, genellikle erkeklerin daha riskli davranışlar sergilemeye yönlendirilmesine neden olabilmektedir. Bu durum, erkeklerin daha fazla risk alma eğiliminde olmalarına katkıda bulunurken, kadınlara yönelik toplumsal beklentiler, onları daha temkinli ve güvenli davranmaya teşvik edebilmektedir. Ayrıca biyolojik faktörlerin de risk alma eğilimi üzerinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada kontrol odağı ve yenilikçilik değişkenlerinin baba mesleğine göre farklılaştığı belirlenmiştir. Baba mesleği genellikle aile kültürünü ve değerlerini etkilemektedir. Buna bağlı olarak da çocuklar, ailenin değer verdiği şeylere odaklanma eğiliminde olabilmektedirler. Bu durum, kontrol odaklarını belirleyebilmektedir. Çünkü aile kültürü, bireyin hayatındaki belirli alanlara hangi düzeyde kontrol sahibi olması gerektiği konusunda etkili olabilir. Bununla birlikte bir kişinin babasının mesleği, genç yaşta edindiği deneyimler ve aile kültürü, o kişinin yenilikçilik düzeyini etkileyebilmektedir. Eğer bir baba farklı sektörlerde çalışmış veya girişimlerde bulunmuşsa, çocuk bu çeşitliliği görerek yeni fikirleri ve perspektifleri daha iyi benimseyebilir. Bu durum, yenilikçilik düzeyini artırabilir ve çocuk, çeşitli mesleki deneyimlerden öğrendiklerini bir araya getirerek yenilikçi düşünce geliştirebilir.

Elde edilen bir diğer sonuca göre ise risk alma eğilimi ve başarı ihtiyacı değişkenlerinin iş kurma isteği durumuna göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı gözlemlenmiştir. Risk alma eğilimi ve iş kurma isteği arasında genellikle pozitif bir ilişki gözlemlenmektedir. İş kurma, büyük ölçüde belirsizlik, değişim ve risklerle dolu bir süreçtir. Bu nedenle, girişimcilerin genellikle yüksek bir risk alma eğilimine sahip olmaları beklenmektedir. Risk alma eğilimine sahip olan bireyler, belirsizlikle başa çıkmak ve potansiyel başarı için riskleri göze almak konusunda daha istekli olabilmektedirler. Bununla birlikte iş kurma sürecinde, girişimciler genellikle belirli hedeflere ulaşma arzusuyla motive olurlar. Bu hedefler genellikle işlerini başarılı bir şekilde kurma, büyütme ve sürdürme ile ilgili olmaktadır. Başarı ihtiyacı, söz konusu hedeflere ulaşma arzusuyla birleştiğinde, iş kurma isteğini artırabilmektedir. Çalışmada ele alınan diğer demografik faktörler ile girişimci kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Türkiye'deki tüm mühendislik fakültesi öğrencilerine ulaşmanın olanaksızlığı nedeniyle araştırma Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi öğrencileri ile üzerine gerçekleştirilmiştir. Söz konusu durum çalışmanın kısıtını oluşturmuştur.

Bu çalışmada demografik faktörlerle girişimci kişilik özelliklerinin ilişkisi hakkında elde edilen sonuçların literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmada ulaşılan sonuçlar gelecekte farklı üniversitelerde ve farklı fakültelerde yapılacak olan benzer çalışmaların sonuçları ile kıyaslanabilecektir. Buna ilave olarak ileriki yıllarda yapılacak olan çalışmalarda lisansüstü eğitim alan mühendislerin girişimci kişilik özelliklerinin incelenmesinin de faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Alshebami, A. S. & Seraj, A. H. A. (2022). Exploring the influence of potential entrepreneurs' personality traits on small venture creation: The case of Saudi Arabia. *Frontiers in Psychology, 13*, 1-9. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.885980>.
- Al-Qadasi, N., Zhang G, Al-Awlaqi MA, Alshebami AS & Aamer A.M. (2023). Factors influencing entrepreneurial intention of university students in Yemen: The mediating role of entrepreneurial self-efficacy. *Frontiers in Psychology, 14*, 1-14. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1111934>.
- Atıcı, Ü. & Üzümlü, H. (2021). Beden eğitimi ve spor alanında öğrenim gören üniversite öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin incelenmesi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi, 21*(1), 305-316. <https://doi.org/10.11616/basbed.v21i60671.897069>.
- Bozkurt, Ö. (2006). Girişimcilik eğiliminde kişilik özelliklerinin önemi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 1*(2), 93-111.
- Büyükyıldırım, Ü. (2015). Girişimcilerin mesleklere göre dağılımı. <https://www.umityildirim.com/girisimcilerin-mesleklere-gore-dagilimi/>
- Chaudhary, R. (2017). Demographic factors, personality and entrepreneurial inclination: A study among Indian university students. *Education + Training, 59*(2), 171-187. <https://doi.org/10.1108/ET-02-2016-0024>
- Chen, Y.-F. & Lai, M.-C. (2010). Factors influencing the entrepreneurial attitude of Taiwanese tertiary-level business students. *Social Behavior and Personality: An International Journal, 38*(1), 1-12. <http://dx.doi.org/10.2224/sbp.2010.38.1.1>
- Eratlı Şirin, Y., Can B., Şeker, İ. & Şirin, T. (2021). Futbol antrenörlerinin girişimcilik eğilimleri ve teknolojik yeteneklerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 6*(3), 279-297. <https://doi.org/10.31680/gaunjs.976372>.
- Hvide, H. K. & Panos, G. A. (2014). Risk tolerance and entrepreneurship. *Journal of Financial Economics, 111*(1), 200 – 223. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2013.06.001>

- Karabulut, A. T. (2016). Personality traits on entrepreneurial intention. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 229, 12–21. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2016.07.109>
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). The Guilford Press.
- Koh, H. C. (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics – A study of Hong Kong MBA students. *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), 12-25. <https://doi.org/10.1108/02683949610113566>
- Kozubíková, L., Belás, J., Bilan, Y. & Bartoš, P. (2015). Personal characteristics of entrepreneurs in the context of perception and management of business risk in the SME segment. *Economics and Sociology*, 8(1), 41-54. <https://doi.org/10.14254/2071-789X.2015/8-1/4>.
- Littunen, H. (2000). Entrepreneurship and the characteristics of the entrepreneurial personality. *International Journal of Entrepreneurial Behaviour and Research*, 6(6), 295-309. <https://doi.org/10.1108/13552550010362741>.
- McClelland, D. C. (1961). *The achieving society*. Collier-Macmillan.
- McClelland, D.C. (1987). Characteristics of successful entrepreneurs. *The Journal of Creative Behavior*. 21(3), 219-233.
- Nair, K. R. G. ve Pandey, A. (2006). Characteristics of entrepreneurs: An empirical analysis. *The Journal of Entrepreneurship*, 15(1), 47-61. <https://doi.org/10.1177/097135570501500>.
- Nasip, S., Amirul, S. R., Sondoh Jr, S. L. & Tanakinjal, G. H. (2017). Psychological characteristics and entrepreneurial intention: A study among university students in North Borneo, Malaysia. *Education + Training*, 59(7/8), 825-840. <https://doi.org/10.1108/ET-10-2015-0092>.
- Olson, D. E. (2020). The role of entrepreneurial personality characteristics on entry decisions in a simulated market. United States Association of Small Business & Entrepreneurship (USASBE) /Small Business Institute Director's Association (SBIDA), 1-13.
- Rotter, J. B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs: General and Applied*, 80(1), 1–28. <https://doi.org/10.1037/h0092976>.
- Sönmez, R. V. (2019). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimini belirlemede kişilik özelliklerinin rolü: Şırnak üniversitesinde bir araştırma. *Artuklu Kaime Uluslararası İktisadi ve İdari Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 115-131.
- Toplu Demirtaş, E. (2020). Kişilik ve kişiliğin temel kavramları. *Kişilik kuramları: Gerçek yaşamdan kişilik analizi örnekleriyle* (5. baskı) içinde. Ed. Dilek Gençtanırım Kurt-Evrım Çetinkaya Yıldız, Pegem Akademi.
- Uddin, M. A., Mohammed, S. & Hammami, S. (2016). Influence of demographic factors on the entrepreneurial intentions of university students in Oman. *Investment Management and Financial Innovations*, 13(1), 215-220. [https://doi.org/10.21511/imfi.13\(1-1\).2016.08](https://doi.org/10.21511/imfi.13(1-1).2016.08).
- Uygun, M., Mete, S. & Güner, E. (2012). Genç girişimci adayların girişimcilik eğilimi ve girişimcilik özellikleri arasındaki ilişkiler. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 145-156.
- Wang, C.K. & Wong, P.K. (2004). Entrepreneurial interest of university students in Singapore. *Technovation*, 24(2), 163-172. [https://doi.org/10.1016/S0166-4972\(02\)00016-0](https://doi.org/10.1016/S0166-4972(02)00016-0).